

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre . . . 16 kor. — fill.
Negyedévre . . . 4 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 20 kor. — fill.
Negyedévre . . . 5 „ — „

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 24 kor. — fill.
Negyedévre . . . 6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, márczius 29.

A primás beszéde.

A »Szent-István-Társulat« a keresztény Magyarország egyik legkiválóbb irodalmi egyesülete és az is fog maradni. Évi közgyűlésein a hercegprimások elhangzott szövege mindenkor pontos irányjelzője a magyar katolicizmus szellemi életének. Az a beszéd, a melyet az ország biboros hercegprimása ez illusztris társaság mai évi közgyűlésén elmondott, ékes szöveg megnyilatkozása annak a hazafiságnak, amely ezt az országot ezer év szenvedései és harcjai között megtartotta.

A magyar népet e hazába azért vezette az Isten örökös gondviselése, hogy itt egy szilárd egységes államot alkotva, védő bástyája legyen a keresztény civilizációnak úgy éjszak, mint kelet felé.

Ezt a hitet, ezt a rendeltetést Árpád és a kik vele jöttek, nem ismerték. Egszázadon át tusakodtak is a kereszténység ellen és ha az Isten akarata nem lett volna erősebb, mint az ő pogányságuk, bizonyára úgy elseperte volna a magyarságot is a nyugati keresztény nemzetek felébredő haragja és fegyveres ereje, mint a hunnok és avarok. A magyarságot egyes egyedül a kereszténység rendületlen ereje mentette meg hivatásának.

Éppen azért megdönthetetlen igazság az, hogy a ki ebben az országban igazán hazafinak, honát önfeláldozással szerető polgárnak vallja magát, annak meg kell

értenie a magyarság keresztény múltját, szolidaritásnak kell lennie a nagy Szent Istvánnal, Szent Lászlóval és mindazokkal, a kik e hazá megtartásának nem vetnek, mert nem vehetnek, más alapot, mint a melyet a nagy szent királyok vettek.

Ez az alap a keresztény szeretetnek, a keresztény összetartásnak szelleme. Mig ez sértetlen maradt, addig erős volt ez a nemzet a maga soknyelvűségében is, és pedig sokkal erősebb, mint a mai *egynyelvű*, de hitevesztett Franciaország.

Mert a katolicizmus nem formáság, nem külsőség, hanem életerő, hatalom, élet és lélek. A ki ezt megrontja, megrontja a magyart, megrontja a hazát.

Ma ez a katolicizmus tekintélyében megcsorbitva, sok tekintetben megalázva és megbénítva, mintha megerőltenedett volna! De hát nem lehet másként. Viharok vonultak keresztül felettünk, pusztító, romboló orkárok, melyek hol javítás, hol egyenesen bevallott pusztítás czime alatt eljuttatták a nemzet nagy részét a teljes hitközöny rothadásáig.

Szedjük hát össze magunkat a viharok után és hirdessük ujfént a szeretet és béke nagy elveit, hirdessük azt, hogy vallásosság nélkül Magyarhon története nem ismer igaz hazafiságot, hirdessük, hogy e sok elemből isteni végzés szerint egy politikai nemzetté tömörült erkölcsi egység egyesítő és éltető lelke Krisztus szelleme, a kereszténység örökké ifjú és örökké tiszta lelke.

És aki ellenünk áll, győzzük azt meg

szóval, szívvel, észszel, szeretettel, mig-nem egy lesz hitünk, hazánk, Istenünk.

Magát a beszéd szövegét itt adjuk:

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Első ízben van szerencsém a m. t. Közgyűlést Társulatunk most fölvatott új otthonában üdvözölni.

Félszázad súlyos gondjai, nehéz fátalmái árán emelte e csarnokot. Falai nemcsak a múlt érdemeiről szólnak, hanem a jövő reményével is biztatnak.

Az eredmény ugyanis, melyre Társulatunk jogosult önértéssel pillanthat, kétségkívül örvedetes és nyomatékos indító oka lehet annak az erős elhatározásnak, hogy egész odaadással szolgálja Társulatunk a jövőben is azt a magasztos célt, melyet keletkezésekor félszázad előtt föladatául kitűzött.

E cél: »az irodalom útján a keresztény vallás üdvös tanainak fejtegetése, boldogító és föntartó elveinek megismertetése és áldásos szellemének terjesztése által a magyar nemzetben a tiszta erkölcsiséget, a józan gondolkodást és a hazafias polgári erényeket szilárdítani«.

Lelkes törekvéseit hathatósan fokozhatja nemzetünk életének az a nagy nevezetességű mozzanata is, amelyhez a jó Isten áldó kegyéből elérkeztünk.

A kilencszázados jubileum.

Kilencszáz éve most, hogy a magyar nemzet a kath. egyház családjának tagjai közé lépett.

Hosszu idő egy hatalmas nemzet életében is.

Hisz kilencszáz év alatt mennyi nagy nemzet tűnt el, mennyi alakult át, mennyi vesztette el önállóságát, alkotmányát?!

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Arachné.

Irta: Bernstein Max

Németből: Lubinszky Anna.

— Arachné görög szó — mondta az udvarmester — magyarul: aprók. Arachnének hívtak egy ifjú leányt Mäomából, ki a szövés művészetében nagy tökélyre vitte s elég mérséken egyszer azt nyilvánította, hogy még Pallas istenasszony sem mulja őt felül. Pallas leszállt és pompás művet alkotott. De Arachné nem kevésbé szépen és művésziessé szöött. Ekkor a haragvó istennő a büszke leányt — hogy örökké szöjjon — pókká változtatta. Ezen mondát a római költő Ovid meséli el, Átváltozások című művében.

Az órák vége volt s a fiu játékaihoz távozhatott. Az udvarmester összeszedte a könyveket.

— Sajátságos mondái voltak az öreg görögöknek és rómaiaknak, szöött a nagyságos kisasszony, a fiu testvére, ki a másik asztalnál himzéssel elfoglalva az előadást hallgatta. A kisasszony nagyon gazdag, nagyon szép és nagyon büszke volt. — Mit jelent ezen történet?

— Csak éppen egy monda nagyságos kisasszony, felelt az udvarmester.

— Semmi más? kérdé a leány, mialatt kissé mosolygott s nagy sötét szemével rá nézett. Mosolya és tekintete ezt látszott mondani: — Nem tudsz nekem mesélni? Nem

látod, hogy beszélni akarok veled? Oly ügyellen vagy . . . ? A férfi érezte azt — s érezte, hogy szállt a vér arczába. Tudományos, tapasztalatlan, szerény ember volt — természetesen csak magának s az egész világ képe szívében fektet. Gondolkozott, hogy a sötét szemeknek a felelettel adós ne maradjon.

— Azt gondolhatná az ember, kezdé bizonytalanul.

— Mit? kérdé a leány tekintete s a karesu, finom ujjak a munkát abba hagyták.

— Mondják, hogy a nők szívesen gyakorolják az istenek jogát: sorsot szönek; hogy az asszonyok a világban sokat vagy mindent jelentenek, hogy az asszonyért történik mindig minden jó és rossz. Nem lehetetlen tehát, hogy az irigykedő istennő az asszonyt arra ítélte, hogy a finom szöttéphetetlen hálóba, melyen folyton dolgozik, végre önmagát és sorsát is beleszöje?

— Ah, nagyon messziről kezdte, felelt a kisasszony. — De meséljen többet erről. Miért marad állva? Üljön le. Itt van — a tabouret. Tegye el a könyveket. Most tovább, kérem!

Fehér kezei megmozdultak, a fénylő tü öltést öltés után tett s a tarka himzés nőit, mialatt az udvarmester beszöött. Régi mondákat mesélt, melyekben mindig a nő által vagy a nőért sértették, bántották meg az isteneket. — S mindezen mytosokban — fejezte be — feltaláljuk, mint az ősidők mélyéből felemelkedik, szépen és varázslóan, áldozatainak s magának a kikerülhetetlen romlást készítve — Arachné

— mindig változó s mégis egyforma — az örök sorsszövé, az asszony.

És sötét szeméibe, mosolygó arczába nézett. De a leány így szöött. — Az örök sorsszövé, az asszony. Valóban hisz benne?

— En? kérdé s a földre nézett.

— Igen ön.

— En erről semmit sem tudok.

Örült, hogy ezt mondta. A leány sem tudott róla semmit. — Mennek fivérémmel ma este sétálni? kérdezte a nagyságos kisasszony s miután igenlő feleletet nyert, kinyilvánította, hogy velök tart, hogy görög mythologiai ismereteit tökéleltesse.

S teltek napok és hetek.

— Az udvarmester felmondott, szöött a nagyságos kisasszony apja. Haza akar menni anyjához. Valóban halvány és beteg.

Napok, hetek, hónapok . . .

— Határoznod kell, szöött a nagyságos kisasszony apja. A gróf holnap okvetlenül fog velem beszélni, én hozzád utasítom. Légy okos.

Napok, hetek, hónapok, évek . . .

A villa előtti kerítésben egy görög nő ült. Arcza fehér és merev volt mint a szép márvány. Csak a szemek látszottak élni. A finom kavicsra tekintettek, melybe napernyőjének hegyével betüket rajzolt.

A gróf, ki széke mellett állt olvasta a szööt.

— Arachné. Mi az?

— Egy régi monda, felelt ő s a betüket gyorsan összekavarta.

És mi?

A lefolyt kilencszáz év után is abból a földből, melyet atyáink akkor birtak, egy tapodtat sem veszítettünk el; a Kárpát-bérczei és a négy folyam között ma is élünk, alapján annak az alkotmánynak, melyet őseink az etelközi szerződésben vérökkel pecsételtek, az utódok vérükkel védtek.

Élünk — gróf Széchenyi István szavai szerint — egy maroknyi nép, nem tán elszigetelve valami magas hegyekben, de a sikra állítva nagy és egészen más elemekben létező nemzetek közé.

Honnét merítettük azt a bámulandó élet-erőt, mely annyi veszély közt föntartott bennünket?

Nincs történetíró, ki el nem ismerné, hogy a kereszténységből!

Egyik legnagyobb történetírónk — *Katona István* — írja: »Két világhíres fejedelme volt a magyarnak.

Atilla és Szent István.

De a mit Atilla szerzett, meg nem maradhatott; a mit István kezdett, az mindedig fennáll.

Csudálatos dolog!

Attilának mind népe, mind ereje, mind fegyvere, mind győzelme nagyobb volt.

Istvánnak sem oly fegyvere, sem oly ereje, sem annyi népe, sem oly győzelme nem volt.

Mi ennek az oka?

Atilla Isten ostroma, István Krisztus apostola volt.

Amaz a fegyver mulékony hatalmán, emez a hit megdönthetetlen szikláján épített.

Valóban csudálatos az az életszentséggel párosult államférfiúi bölcsesség, melylyel szent István országunk ügyeit szervezte.

Nem fordult sem a szomszéd nyugat-északi germán, sem a délkeleti bizancz-császaráihoz, kik hűbér fejében osztogatták a birtokot és a koronát, mert veszélyeztetve látta nemzetének alkotmányát, önállóságát; hanem fordult az egyház fejéhez *II. Szilveszter* pápához, s az általa 1000. év márczius 27-én küldött koronával megkoronáztatva — az állam és egyház ügyeit együttesen rendezte oly koordinált viszonyban, mely kizárta azt, hogy az állam a vallásnak vagy az egyház az államnak ura legyen és ezen intézkedés által a kath. vallás és nemzetünk között a legszorosabb kapcsolat, a legbensőbb összeköttetés létesült, mely nyolcz századnál tovább fennállott.

Vallás és hazaszeretet.

Evkönyveink kitörülhetetlen betűkkel hirdetik azt az áldásos összhangot, a mely a vallás tanai és a honszeretett parancsai közt uralkodott.

Aminő rajongással szerették, aminő odaadással szolgálták őseink e szép hazát, épp oly ragaszkodással viseltettek szent hitök iránt.

Törvényeinket és közhasznu intézményeinket a vallás és hazaszeretet alkotta.

Tudományunkat és művészetünket a hit és honszeretet fejlesztette.

Dicsőségünket az egyház és haza közös munkája szerezte.

Az a szoros összetartás, mely az egyházat és hazát összeolvasztotta, volt törekvésünk rugója, sikereink záloga, küzdelmeink diadala.

A hit hősei voltak egyuttal a hazaszeretet példányképei.

A vallás és hazaszeretet közösen ünnepelek, közösen örültek. Békében, háboruban, szerencsében, balsorsban, örömben, bánatban együttesen osztották a hit és haza hű fiait.

Nem szolgálnak külön érdekeket, nem keresnek külön célokat. Vágyuk és óhajuk, hogy együttesen munkálkodjanak a haza üdvéért, együttesen küzdenek pro aris et focis — az oltárért és tüzhelyért.

Drága és kegyeletes az a kapocs, mely az egyház tagjait, a haza polgárait nemes céljaik elérésére összefűzte.

Foglalatja ez azon törvényeknek, egyházi politikai és társadalmi intézményeknek, melyek úgy az egyén, mint az egész nemzet jogait megállapítják, köteleit szabályozzák, jólétét előmozdítják.

Foglalatja e kapocs mindazon tudományos törekvéseknek és vívmányoknak, mindazon művészi alkotásoknak, melyek a nemzet szellemét fejlesztik, jellemét erősítik, életét nemesítik.

Foglalatja azon bátor harcosok táborának, kik a hazát védik, azon kimagasló szellemek gyűlhelyének, kik a haza sorsát vezérlik, azon munkás népnek, a melynek kezei a haza földjeit művelik.

Foglalatja azoknak az erényeknek, a melyeknek áldásai a terheket könnyítik, a szenvedéseket mérséklék, a nyomort enyhítik.

Foglalatja e kapocs végül annak a dicsőségnek, melyet nemzetünk multjának büszkeségétől, jelenének vigaszától, jövőjének reményétől féltékenyen őriz.

Igaz! Multunkban a fény mellett ott van az árny, a dicsőség mellett a szenvedés is; de ez minden nemzetnek a sorsa!

A világtörténelem egy háborgó tenger, melynek vérel festett hullámain fölváltva emelkednek, süllyednek, vagy elmerülnek a nemzetek. Minket is ellenségeink, hibáink, bűneink többször elnyomtak, de vallásos buzgóságunk, hazaszeretetünk, ősi erényeink újból fölmagasztaltak.

Ma ellenségeskedés és visszavonás.

És jelen helyzetünk?

A jelen időkről nem szükséges, hogy szóljunk, hisz mindnyájan látjuk az állapotokat, észleljük, mennyire dul közöttünk az ellenségeskedés és visszavonás.

Szomorodott szívvel, elborult lélekkel ismételtetjük szent Pál apostolnak a vizálykodó Galatákhöz intézett e szavait: »Si invicem mordetis, videte ne ab invicem consumamini.«

»Ha egymást marjátok, vigyázzatok, hogy egymást föl ne emésszétek.«

Ilyen körülmények között mi a teendők? Tán gáncsoljuk, szidalmazzuk korunkat? Nem!

A mi föladatunk az, hogy türelemmel szeretettel javítsuk.

Mert bár a régi viszonyok megváltoztak, de egyházunk és hazánk iránti kötelességeink változatlanok, ugyanazok maradtak, amelyek az előtt voltak.

Mert a haza fogalmán kívül szerintünk Isten és hit nem elavult eszmék, nem túlhaladott álláspontok, nem értéktelen maradványok és jelentéktelen romok a középkorból, hanem azon erős alapok, melyeken hazánk kilencz századon át biztosan nyugodott.

Washington, az észak-amerikai államok alapítója és elnöke a kongresszushoz 1789-ik évben intézett izenetében a következőket mondja:

»A vallás és erkölcs az állam jólétének legnélkülözhetlenebb támaszai. Hiába kérkednék az hazafiságával, ki a társadalmi épület e két főpillérét megdönteni törekednék.«

Ha kettős vallási és hazafiai kötelességünknek Társulatunk üdvös működése által is megfelelni igyekszünk, ha továbbra is egyházunknak odaadó fiait, királyunknak engedelmes alattvalóit, hazánk hű polgárait leendőnk, bizony a jó Isten nem vonandja meg szent áldását tőlünk.

Ugy legyen!

Midőn társulatunk nagymélt. elnökének és mélt. társelnökének, a fáradhatatlan buzgó Tevékenységért a Társulat nevében legbensőbb hálát, az alelnök és a többi tisztviselő uraknak forró köszönetet szavazok — a közgyűlést megnyitom.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház mai ülése.

Budapest, márcz. 29.

A képviselőház ma rövid ülést tartott, melynek elején *Neményi* Ambrus betérjesszette a pénzügyi bizottság jelentését az *apropríaciós törvényjavaslairól*. A Ház a törvényjavaslatot a *hétfői* ülés napirendjére tűzte ki. A napirend a függőben levő mentelmi ügyek

és a kérvények 12-ik sorjegyzékének elintézéséből állott.

A *mentelmi* ügyeket *Kabos* Ferencz előadó ismertette. A Ház a előadó javaslatára *Somsich* Andor és *Várossy* Gyula képviselők mentelmi jogát felfüggesztette, ellenben *Bartha* Miklóst, a kit *Linder* György sajtó útján elkövetett becsületsértéssel és rágalommal vádolt, nem adta ki. *Molnár* Béla az előadóval szemben a kiadatás mellett szólalt ugyan fel, de a nagy többség a bizottság javaslata értelmében határozott. Kiadták azután *Pulszkyt* és *Szeniványit* párviadal vétsége miatt és *Bartha* Miklóst egy másik becsületsértésért, bár itt viszont *Pichler* Győző a mellett szólalt fel, hogy a Ház a kiadást megtagadja.

Most a *kérvények* tárgyalása következett.

Egy csomó kérvényen vita nélkül surrant el a Ház. Az első felszólalás *Hevesmegye* kérvényénél volt.

A *községenkint való szavazás* érdekében *Kossuth* Ferencz arra való hivatkozással, hogy a községenkint való szavazást Európa legtöbb államában behozták, azt ajánlotta, hogy pártólól adják ki a belügyminiszternek ezt a kérvényt. Ugyanilyen értelemben szólt a néppárti *Buzáth* Ferencz is.

Szell Kálmán miniszterelnök *Kossuth* Ferencz indítványával szemben kifejtette, hogy a belügyminiszternek lesz módja amugy is a kérvénnyel foglalkozni.

Madarász Józsefnek nincs az ellen kifogása, ha a belügyminiszternek a kérvény minden utasítás nélkül adatik ki, mert a jövő parlament ugys ki fog terjeszkedni erre a kérdésre.

A Ház a kérvényi bizottság javaslatát fogadta el.

A *pálinkaivás korlátozása* érdekében *Páder* Rezső szólalt fel. A kérvényeket a belügyi és pénzügyminisztereknek adták ki.

Ki lesz a pénzügyminiszter?

Budapest, márcz. 29.

Fogas kérdés van megint napirenden; ki lesz a pénzügyminiszter? Mert most már nem czáfolgatnak, nem lépnek a tagadás terére, kétségtelen tény, hogy *Lukács* László pénzügyminiszter — mint azt már tegnap megirtuk — visszavonul. Ezuttal elhiszszük, hogy egyéb okokon kívül, megrendült egészsége bírja rá a lépésre.

De egyszersmind khaoszt hagy maga után, a melynek ugyancsak beláthatlan következményei lesznek. *Szell* Kálmán miniszterelnök, a ki az összes megüresedő miniszteri tárczákat saját személyével tölti be, már talán mégsem viszi annyira, hogy elvállalja a pénzügyminiszterseget is!

Pedig minden jel arra mutat, hogy mégis csak ő lesz *Lukács* László utóda, a nélkül, hogy a már kezében lévő tárczák közül egyetlen egyet is elejtene.

Az eddig megüresedett tárczák betöltésénél csak könnyű lett volna választania, mert hát mindegyikre volt egy-egy jelöltje.

A király személye körüli miniszterségre sok jelöltje volt: *Apponyi*, *Wenckheim*, *Batthyányi*, *Andrássy* Gyula, sőt *Fejérváry* is elfogadta volna bizonyos kautélák mellett. A jelöltek közül bármelyiket ki lehetett volna nevezni egy kis taktikával.

Azonban *Szell* Kálmán ezt a tárczát megtartotta magának.

A belügyi tárczára is lett volna jelöltje és pedig kettő. Egy saját külön jelöltje: *Horánszky*

Nándor és egy más, hatalmas, szabadelvű-párti csoport kebelbeli jelöltje, Szilágyi Dezső. Megint csak egy kis taktikára lett volna szükség, és bizonyára, meglehetősen volna egyezni egyik vagy másik jelöltben.

Mindamellett Széll Kálmán ezt a tárczát is megtartotta magának.

Jött azután a nagy hír, hogy *Wlassics* állása lehetetlenné vált, hogy gyomorbaja, májbaja van, stb. Erre a tárczára is lett volna alkalmas jelöltje, Csáky, Berzeviczy stb. Mindamellett inkább a tagadás és czáfolat eszközeit választotta a miniszterelnök, a helyett, hogy mint rendezett államban szokás, sőt törvény, a gazdátlan állást betöltötte volna. *Wlassics* tárczája most is a levegőben függ, mint Mohamed koporsója és senki sem tudja, mi lesz vele.

Ugyátszik, Széll ezt az állást is magának tartja fenn.

És most, mint a bomba, lecsapott Lukács László pénzügyminiszter lemondása. Erre is van egy jelölt, de ez ugynevezett *önjelölt*. A neve gróf *Tisza* István, a ki magát jelöli erre az állásra már régóta; arra kétségtelenül kvalifikációja is van, de persze a frakciók harcának ugyszólván központjában van. A többi jelölttel csak elbánt valahogy Széll Kálmán, de hogyan fog elbánni ezzel, ha igényeit ki nem elégítheti?

Pedig, mint font említettük, a jelek arra mutatnak, hogy ezt a tárczát is magának tartja fenn a miniszterelnök.

Délafrikai háboru.

London, márcz. 28. *Wolseley* lord a milícia-lövészek gyűlésén, a melyen elnökölt, magasztalta a *Cardwell* által meghonosított hadrendszert, a mely nélkül lehetetlen lett volna a háborút folytatni. Azután kiemelte a milícia fontosságát és azt mondta, hogy csak a milícia tette lehetővé a Dél-Afrikában harczoló hadsereg szervezését. A milicai a háboru eleje óta 900 tisztet adott a reguláris csapatoknak. Harmincz milícia-zászlóalj áll jelenleg Dél-Afrikában fegyverben. Nagyon jól tudja — mondja aztán a szónok — hogy külföldön azt hiszik, hogy Anglia meg van fosztva minden csapatától. Pedig a kaszárnya soha sem volt úgy tele, mint most. A behívásra még 50 zászlóalj gyalogos milícia áll rendelkezésére a kormánynak, de ennyi ember számára még hely nincs. Ezeket a zászlóaljakat majd csak akkor hívják be, ha az időjárás megengedi a hadi táborzást. *Wolseley* azzal fejezte be beszédét, hogy jövőre a katonáknak *mindenekelőtt jó lövészeknek* kell lenniök.

London, márcz. 29. A *Daily News*-nak jelentik Pretóriából 26-iki kelettel: *Krüger* elnök azt kívánja, hogy Pretóriát védelmi állapotba helyezték, ezt azonban a városnak sok előkelő lakosa ellenzi. Johannesburgban sok épületet aláaknáztak *Krüger* parancsára.

Bloemfontein, márcz. 26. *French* tábornok azt jelenti, hogy *Olivier* és *Grobler* 6000 emberrel észak felé tartanak, hogy a transzváli burokhöz csatlakozzanak.

London, márcz. 29. A *Standard*-nak azt jelentik Ladysmithből tegnapi kelettel, hogy ott minden nyugodt. Az ellenség a *Bigarsberg* vonalát tartja megszállva, a hol *Buller* előnyomulását várja.

Washington, márcz. 29. A képviselőház külügyi bizottsága kihallgatta *Macrum* volt pretóriai konzult leveleinek az angol hatóságok által történt felbontása dolgában. *Macrum* nyilatkozatai nem tettek kedvező benyomást. *Hay* külügyminiszter átiratot intézett a bizottsághoz, a melyben kijelenti, hogy *Macrum* a külügyminiszteriumban soha sem tett panaszt leveleinek felbontása miatt. Az angol kormány kijelentette, hogy ha a leveleket felbontották, ez csakis a kiadott utasítások ellenétörténhetett. A külügyminiszter megjegyzi, hogy *Stowe* fokvárosi amerikai főkonzul arról értesítette, hogy mikor a durhani cenzura Pretóriába és *Loureuzo-Marqueze*be szóló két levelét felbontotta, *Milner* kormányzó mentegetőzött előtte. A miniszter megemlíti továbbá, hogy *Stowe* november 3-án levelet írt neki, a melyből kitűnik, hogy *Steyn* elnök október 26-án a bloemfonteini amerikai konzuláris ügyvivő útján megkérte, tudakozódjék róla, vajjon az Egyesült-Államok hajlandók volnának-e választott bíró tisztét elvállalni, ha *Milner* beleegyezik. *Stowe* azt válaszolta, hogy *Milner*, a ki erre nézve megkérdezett, a maga részéről hajlandó volna ilyen tárgyalásokat kezdeni, de nem hiszi, hogy ebben az értelemben működhetnék,

Joubert halála.

London, márcz. 29. *Joubert* tábornok kedden éjjel 11 órakor halt el hashártyagyuladásban.

A tábornok már a háboru megkezdésekor is gyöngéledett ugyan, de a hazafias felbuzdulás győzött egy igeig a fájdalomon s vezette kis seregét diadalról diadalra.

Nagyon bántotta, hogy az utóbbi időben betegsége miatt ott kellett hagynia a hadsereget s a burok egy-egy csatavesztésének hírére tehetetlenül vergődött ágyában, hogy nem tud rajtuk segíteni.

A múlt vasárnap még egészen jól érezte magát. Pretóriában azt mondogatta barátainak, hogy visszamegy a hadsereghez, hogy az *utolsó* intézkedéseket megtegye:

— Szinte lehetetlennek látszik — ugymond — hogy a burok kis hadserege győzzen a hatalmas Anglia ellen, de én mégis remélem a győzelmet.

Betegségével nem szenvedett sokáig, állapota kedden déltájban oly válságos lett, hogy az orvosok lemondtak róla. Ezután már önkívületi állapotban volt mindvégig. Hagymázos lázban beszélt mindig és többnyire a hadjáratról.

Este 10 órakor mintha visszanyerte volna öntudatát. Kissé felemelkedett ágyában, szemei tulvilági fényben égtek a láztól és erőltetve, hörgöve suttogta környezetének:

— **Bizzatok! Titeket lesz a siker! Küzdjétek, győzni fogtok!**

Egy óra múlva meghalt. . . .

London, márcz. 29. *Krüger* elnök átvette a hadsereg főparancsnokságát és körlevelet küldött az összes csapatokhoz. A körlevél a következő szavakkal végződik:

»Vezessen titeket a harcban a hős *Joubert* szelleme. Üdvösségemre mondom, győzni fogunk!«

Népfosztogatás temetkezési társulattal.

A népfosztogatás módszerei között az uzsorások, pálinkás butikok, folyton kracholó népbankok mellett most már részt kérnek maguknak a *temetkezési társulatok* is. E társulatokkal üzött visszaélésekről szinte naponkint hallunk híreket s ezek nagyon alkalmasak arra, hogy a nép bizalmát elvonják még a reális társulatoktól is, pedig nagyon nehéz volt ki-vinni, hogy a krajezások ne a láda fiában gyűtessenek össze, hanem valami pénzintézetnél. A néphiszékenységgel üzött ezen lelkiismeretlen visszaélések mindenkiben megérlelik azon gondolatot, hogy itt van a legnagyobb szüksége a mindenféle néphitel szövetkezeti alapon való rendelkezésének.

Egy gyulai temetkezési társulat szennyesét most mosták a városi közgyűlésen, erről szól a következő tudósításunk:

Gyula, márcz. 27.

Nagyon zajos jelenetek játszódtak le Gyula város közgyűlésén. Napirend előtt szóvá tették *Hoffmann* Ferencz másodjegyző ügyét, kit az egyik helyi ujság azzal vádolt, hogy egyik ki-házasító és temetkező egyesületnél felettes hatóságának megkérdezése nélkül elnöki tisztet viselt s mint ilyen nem a legkorrektebbül járt el. Hat hónappal ezelőtt, mikor elnökké választott, hétezer forint aktívája volt a társulatnak s most hat hónap elmulta után hétezer forintot tesz ki a passzív vagyon.

Ezért a súlyos válságért első sorban őt terheli felelősség. A közgyűlésen nagy megbotrányozással tárgyalták ezt az ügyet s az izgatottság tetőpontjára emelkedett mikor a másodjegyző pár szót hebegvén védelmére, kérte maga ellen a fegyelmi elrendelését, ebben azonban csak a társulatnál folyó vizsgálat után határozhat a képviselőtestület. Rendkívül izgatottan folyt tovább a vita, a melyben a képviselőtestület egyik legtekintélyesebb tagja, *Keller* Imre rámutatott arra a szörnyű veszedelemre, a mit az a sok visszaélés, mely a temetkező és ki-házasító egyesületek panamája néven üsmeretes, magában rejt. Veszedelmes dolog az árvíz, de ez még annál is sokkal veszedelmesebb, mert közel van megint ez a rém, amit úgy hívnak — parasztforradalom.

A nép ingerültségét a panamisták ellen jellemzi, hogy *Hoffmann* másodjegyzőt az utcán *kövekkel* dobálták és szidták. *Dutkay* Béla polgármester ellen is kedvezőtlen a hangulat, mert amidőn elnézte a másodjegyző tisztesség-telen manipulációit, egy másik tisztviselőt, a városi mérnököt, ki szorgalmas, pontos hivatalnok, saját szolgájával ellenőriztetett, hogy megtartja-e pontosan a hivatali órákat, sőt a szolgának erről naplót kellett vezetnie. Emiatt az egész városban nagy a felháborodás.

Vörheny Nagyváradon.

— A közegészségügyi szakkbizottság ülése. —

Csak ezelőtt tizenöt évvel is, olyan jó hire volt Nagyváradnak, hogy ha az ország bármely pontján járványos betegség ütött tanyát, biztosan hitték, hogy az a betegség már Nagyváradon legalább is pusztit.

A helyesen vezetett egészségügyi statisztika, a tisztaságra fordított több gond, no meg aztán a vízvezeték kiépítése, lassankint meggyőzi nemcsak a helyben lakókat, hanem az idegeneket is, hogy Nagyvárad éppenséggel nem olyan veszedelmes járványfészek, mint gondolták, hanem ezzel ellenkezőleg a közegészségről vezetett statisztikában előnyös helyet foglal el a magyarországi városok sorozatában.

De hát a régi rossz hirnév, e hiob hir hallatára nemcsak az idegeneket ijeszti el, hanem kétségbejött bennünket is.

A vörheny betegség pár hónap óta él és uralkodik Nagyváradon, de nagyon enyhe le-

folyással, de mert a gondos előrelátás mindig jó, a közegészségügyi bizottságot összehívta dr. Grósz Albert elnök, hogy tanácskozzék egy szakértőkből álló bizottság a további teendőkről.

A közegészségügyi bizottság tegnap délután tartotta ülését a városházán.

D. Grósz Albert elnököt; jelen voltak: Dr. Baróthy Ákos, dr. Grósz Menyhért, Stark Gyula, dr. Nemes Áron, dr. Kornstein Lajos, dr. Kutiák Ágoston, dr. Mayer László, Guttmann József, dr. Döry Ferencz, Alexander Lajos és Szüts Dezső aljegyző.

Dr. Baróthy Ákos előterjesztette, hogy a Nagy-Teleky utcai Immaculata intézetben a bennlakók közül három növendék betegedett meg 8 nap alatt vörhenyben. A polgármester az intézet iskoláit egy hétre bezáratta. Azonkívül véleményt kér arra nézve, hogy az intézet további bezárása szükséges-e a bennlakók már most ne küldessenek-e haza a husvét szünetekre.

A főorvos azt véleményezi, hogy az iskola még további egy hétre s mivel a husvét szünetek is ez idővel kapcsolatosak, Husvétig bezárassanak.

A szakbizottság a főorvos véleményét fogadta el.

Ezután előterjesztette a főorvos, hogy Nagyváradon járvány egyáltalában nincs, a vörheny is, mely februárban 28 nap alatt 39 megbetegüléssel s 8 halálzással fordult elő, március hó 29. napig csak 21 esettel lépett fel, a legenyhébb lefolyás mellett. Legtöbb megbetegedés a főgymnasiumban fordult elő, a hol I—IV. osztályig majd minden osztályban fordult elő megbetegedés. Halálzással azonban egy sem végződött. — A város többi iskoláiban szórványosan fordultak elő a vörheny esetek.

Dr. Grósz Menyhért a főgymnasiumban előfordult betegségekre nem látja a járvány felléptét, de tekintettel a tömeges megbetegedésekre, kérje a polgármestert a szakbizottság, miszerint hívja fel a főgymnasium igazgatóságát, hogy a husvét szünet alatt az összes tantermeket meszeltesse ki s a padokat suroltassa meg.

Az indítványt elfogadták.

Elnök felemlítette, hogy az influenzától nagyon riasztó hírek keringenek, pedig Nagyváradon az influenza nem lépett fel, csak néhány esetben fordult elő. Meg kell nyugtatni a közönséget.

Az összes tagok igazat adtak az elnök felszólalásának.

Ezzel véget ért volna az ülés, de a későbbben érkezett dr. Döry Ferencz kijelentette azon nézetét, hogy tekintettel a bekövetkező husvét szünetre, helyénvaló lett volna legalább a gimnázium alsó négy osztályát husvét utánig bezárni.

Többen felvilágosították, hogy középiskolát csak a miniszter zárathat be. Különbben is ok nem forog fenn az iskola bezárására, mert újabb megbetegedés nem fordult elő.

*

Ezzel kapcsolatosan megemlítjük, hogy a közegészségügyi bizottságnak az Immaculata intézetre vonatkozó határozata már tárgytalan. Az intézet orvosát és igazgatóságát mindenkor vezető gondosság megelőzte az intézkedés szükségességét. Még a múlt pénteken a bennlakó növendékek haza küldettek vakációra s az iskolákat bezárták egész Husvét utánig.

Báró Atzél Béla.

— Saját tudósítónk távirata. —

Budapest, márcz. 29.

A főváros arisztokrata társadalmának mérhetetlen nagy gyásza van, *elhunyt tagjai közül* az a férfiú, a ki vezetője volt e főrangú társadalomnak, a ki eszmét, tartalmat öntött mozgalmába és egységessé szervezte a különböző csoportokat. Ez a férfiú *Atzél Béla* báró volt.

Tisztán átlátható e tevékeny férfiú működésében a nemes célzat. Az angol arisztokracziát a szervezethez mentette meg a szétbomlástól az egész világot keresztül-kasul járó demokratikus áramlatok között s ez alapította meg számára azt a nagy szellemi fölényt, azt a nagy tiszteletet, melyet a többi társadalmi osztályok között élvez.

Atzél Béla bárónak is az angol arisztokraczia volt a mintaképe, ennek szokásait, modorát viselkedését tanulmányozta s ennek képére és hasonlóságára akarta teremteni a magyar arisztokracziát. Ha tovább élhetett volna, művét be is fejezhetné volna, így azonban csak megkezdte és megmutatta azt az irányt, melyen haladnia kell a magyar arisztokracziának, hogy azt a vezér szerepet, melyet a történelmi múltban gyakorolt, megtartsa sőt növelje a jelenben is.

Ugy hisszük, hogy ez eszme sokkal mélyebben áthatotta a magyar arisztokracziát, semhogy azt most már megtéveszthetné.

Az elhunyt még egy nagy hazafias tettet vitt véghez klub alapításával. *A magyar arisztokracziát a fővároshoz kapcsolta*, a mi a magyarnak régi óhaja volt, de mindezt nem tudta elérni. Most már a Park-klubbal el van érve ez a cél is. Olyan hely ez, a hol eszmék születhetnek és kérdések oldathatnak meg.

Ez az infézmény most már alapítóját gyászolja.

*

A halálesetről tudósítunk a következő:

Budapest, márcz. 29. (Saj. tud. táv.)

Báró *Atzél Béla* főrendiházi tag a Park klub és Országos kaszinó igazgatósági tagja ma d. u. 2 órakor *tüdőgyulladásban elhunyt*.

Vasárnap d. u. nagy sétakocsizást tett a főváros utcáin a szép verőfényes időben s ez alkalommal meghűlt és *influenzá* kapott. Betegsége a tegnapi nap folyamán *tüdőgyulladás* komplikálódott. Az éjjel nagyon rosszul lett, mire elhívták hozzá *Kéty Károly* és *Angyán* orvostanárokat, a kik konstatálták a *tüdőgyuladást*. Erre fiát táviratilag hívták *Kolozsvárról* haldokló atyja ágyához, de már élve őt nem találta, mert ma d. u. 2 órakor meghalt.

Halála nagy megdöbbenést keltett az egész fővárosban, melynek érdekében annyit fáradozott. A Park-klub és Országos kaszinó, Iparmúzeum a halálhírről kitérték a gyászlobogót.

*

Életrajzi adatai a következők:

Atzél Béla báró, született Borosjenőn (Arad) 1850. okt. 29. Atyja István és anyja sz. Hugonnay Emilia grófnő ifjan elhalálozván, korai gyermekkorában nagybátyja, Atzél Lajos báró gondnoksága alá került. A gimnáziumot

Budapesten a piaristáknál végezte. Jogi tanulmányait 1872. a budapesti egyetemen befejezvé, Atzél Péter főispánsága alatt Arad vármegyében mint aljegyző tiszteletbeli megyei hivatalt viselt. 1874. külföldre utra indulván, ugyanazon évben házasságra lépett Glinay Germany György szenátor (román felsőházi tag), Románia egyik legnagyobb bójár fölbirtokosának egyetlen leányával, Ilonával. Beutazta Európa összes államait és nagy utakat tett Ázsiában és Afrikában is, bejárván Egyiptomot, Szíriát, Tuniszt, Algeriát, Marokkót, Kis-Azsiát, Palesztinát, Arábiát és Indiát. Az 1892-iki általános választások alkalmával szabadelpvüparti programmal a bodajki kerület képviselője lett. A társas életben is kiváló szerepet játszik. Ő alapította a parkklubot melynek fényes berendezésével a műizlésnek új irányt adott. — Az angol műipar legjelesebb termékeit, főleg a gyakorlati értékű minta-darabokat válogatta össze nagy fáradsággal és kitűnő műizléssel, úgy, hogy a parkklub berendezése a szó nemesebb értelmében muzeális jelleggel bír, melynek külföldi fejedelmek is nagy elismeréssel adóztak. Ugyancsak A. később megválasztván az országos kaszinó igazgatójává, a kaszinó berendezését is az említett irányban alakította át. Művészi és társadalmi mozgalmakban gyakorlati eszméivel tünt fel nem egyszer s legutóbb egy a főváros közelében létesítendő nagyszabású sporttelep létesítését kezdeményezte. Tagja az Erzsébet királyné emlékszóbor létesítése érdekében alakított országos bizottságnak; alapító tagja az országos ipar-egyesületnek. 1881 óta cs. és kir. kamarás.

Atzél (borosjenői), bárói család, a régi apostághi és erdőkereki előnévvel Biharban és a n.-bári és sulli előnévvel Pozsonyvármegyében virágzott családokból ered. A családból István pozsonyi kapitány és Zsigmond a mohácsi csatátéren veszték el. A család később Erdélybe is átszarmazott, de ez ág csakhamar 1762 körül kihalt. Kiválóbb tagja a családnak a múlt század végén s a jelen elején István, volt nádori ítélőmester, utóbb királyi személynök. Ő nyert 1803. királyi adományt Borosjenőre s még más birtokokra. Ettől kezdve használja a család a borosjenői előnevet. Ennek fia Antal, udvari tanácsos, békésvármegyei főispán helyettes, majd 1848-ig Csanádvármegye főispánja volt s 1857. márcz. 27. (oklevél kelte szept. 25.) osztrák bárói rangra emeltetett; fia Lajos alatt 1875 okt. 5. a bárói rang Magyarországra is kiterjesztetett. A család jelenleg élő tagja Lajos a főrendiház tagja.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

A múzeum az egész téli idő alatt zárva.

Apr. 1. A kaszinó közgyűlése.

Apr. 10. A Sebes Körös-társulat vál. és rendes évi közgyűlése.

* **A magyar nemzeti zarándoklat**, mely a *hercegprímás és a püspöki kar vezetésével április 24-én indul Rómába* a déli vasút budai pályaudvaráról, mindenütt élénk érdeklődést kelt. Az 1900. szent esztendő, valamint a magyar katolicizmus 900 éves jubileuma egyformán vonzza az érdeklődőket. Mágánok, orsz. képviselők, kispapok, tudósok, ügyvédek, papok, orvosok, előkelő urinők, azonkívül egyszerű földmivesek is vesznek részt a zarándokmenetben, a melynek kimagasló pontja lesz a Lateránban tartandó magyar istentisztelet, a hol II. Szilveszter pápa van eltemetve, a ki Szent István királynak küldötte 900 évvel ezelőtt a magyar szent koronát. Az istentiszteletet *Vasary* bíboros primás tartja a lateráni kanonokok segítségével, a kik megint első kanonokjai a világnak,

mert a legfőbb templomhoz vannak beosztva. Az ünnepi beszédet pedig *Fehér* Ipoly, pannonhalmi főpát mondja, mint annak az *Asztrik* apátnak utódja, a ki Szent Istvánnak elhozta Rómából a koronát. Ezenkívül számos más egyházi ünnepség vár a zarándokokra, a kiket a 90 éves agg *XIII. Leó pápa ünnepi kihallgatáson fogad*. A zarándoklatot a püspöki kar megbízásából rendező magyar katolikusok római zarándoklatát rendező bizottság irodája, mely Budapesten, az I. kerületben, a krisztinavárosi plébániájában, vagy szerkesztőségünkben, vagy egyenesen a központi irodánál. Kívánatos, hogy a *jelentkezés április hónap 10-ig befejeződjék*, hogy az egész előmunkálatot zavartalanul lehessen teljesíteni. A zarándoklat különben *nápolyi kirándulással* van egybekötve, kapcsolatban vele *más nevezetes olasz városok is megtekinthetők*. Ott lesznek a hazai tanítórendek küldöttjei is a zarándoklatban, a melynél érdekesebbet keveset látott Róma, a mennyiben diszmagyar, modern szalonruha stb. mellett nagy számban lesz látható magyar népviselet is.

* **A hazai ipar érdekében.** Országszerte, a miniszteriumtól a közélet faktoráig, szálló ige lett a hazai ipar pártolása. A miniszteriumok igyekeznek érvényt szerezni azzal ennek, hogy utasították az összes hatóságokat, miszerint minden szükségletüket hazai gyártmányból szerezzék be. A hivatalos lap tegnapi számában közölt kereskedelmi miniszteri rendelet is ezt célozza, mikor a hazai iparosok állami kedvezményekben való részesítéséről szóló törvény végrehajtását precizizozza. A miniszteri utasítás aprólékosan megmondja, hogy az egyes gyárak minő feltételek mellett részesülhetnek állami kedvezményekben.

* **Interpelláció a pápai zászló miatt.** Fővárosi tudósítónk a késő éjjeli órákban jelenti, hogy a függetlenségi Kossuth-párt nem lelve más módot, hogy életjelt adjon magáról, a Szt. István társulat felolvasó ünnepélyébe akar beleszólni. A társulat épületén ugyanis a nemzeti zászló mellett a pápai zászló is ki volt tűzve. Most a Kossuth-párt interpellálni akar a Kel. Ert. szerint a zászló miatt, mert az nem egyházi szín. Az interpelláció híre katolikus körökben nagy megbotránkozást kelt.

* **Kereskedelmi Akadémia.** A kereskedelmi iskolák tekintetében nagy rendszertelenség volt eddig Magyarországon. Alig 15 éves tacsók hangzatosan titulálták önmagukat akadémiai hallgatóknak. A nagyváradai felső kereskedelmi iskola értesítőin nyomtatva is diszgett az akadémia cím. Ennek a vizás voltát a miniszteriumban is belátták s most vége az apró nebulók legnagyobb büszkeségének. A miniszter eltiltotta, hogy a felsőbb kereskedelmi iskolákat Akadémiaiknak csimezzék. De megadta az alkalmat, hogy akadémiai hallgatók legyenek az ifjak, ha a felsőbb kereskedelmi iskola elvégzése után még nem unták meg az iskola padot. A most kibocsátott miniszteri rendelet alapján a felsőbb kereskedelmi iskolákkal kapcsolatosan szervezhetők ezek a magasabb kereskedelmi iskolák Akadémia címmel. Azok iratkozhatnak be, akik a felsőbb kereskedelmi iskolát jó sikerrel elvégezték. Az Akadémia legalább 2 évi tanfolyammal rendezendő be.

* **Székelyek a ruthének sorsán.** A kolozsvári *E—k* írja a következőket: A kicsi Háromszék élelmességéről eddig oly híres volt, hogy

közöttük zsidó megélni nem tudott. Ha véletlenül, valamely községben letelepedett egy család, házat körül vette a község népe és mint méhraj a kasba került darazsat, kénytelenítették a zsidó családot elköltözködni. Most a helyzet ott is megváltozott. A vállalkozó és dolgos székelyek egy része kénytelen kivándorolni, a másik rész pedig már nem veszi oly szigoruan a tradíciókat. Mostanában erőteljesen megindult a székely vidékek erdeinek kihasználása. A nagymérvű favágatásoknál pálinka, dohány, ruha és élelmi szerekkel való spekulálásra nagyon számos galicziai és bukovinai zsidó vonult be Háromszékre. Ezek megvetették a lábukat és egygették az utat, hogy még több testvérük foglalhasson pozíciót. Ily módon már eddig nagyszámu bevándorlás történt, s Torja községét s egy-két községet kivéve, alig van egy-két városa a szorgalmas, józan és munkás Háromszéknek, a hol bukovinai és galicziai bevándorlottak nagy számmal ne lennének letelepedve.

* **Gróf Lónyay Elemér alperes.** A *H—K* írja a következőket: A budapesti VIII—X. kerületi kir. járásbírósnál a sommás perek unalmas egyhangúságában ma pikáns kis epizód játszódott le. A tárgyaló bíró, dr. *Endler* Miklós felhívja a peres feleket, egyszerre csak felszólítja az alperesek között:

— Gróf Lónyay Elemér!

Általános csend. Mindenkinék tekintete az ajtó fele irányul és kíváncsian várja a volt trónörökösnek férjének daliás alakát. De nem jött. Az ügyvédek csalódottan fordulnak vissza bélyegekhez. Gróf Lónyay Elemér elmakacsoltatja magát, mint akármilyen közönséges alperes! A felperes ügyvéd rendületlen komolysággal kérdi a bírót, hogy a makacssági ítélet meghozható-e? A bíró vizsgálja a kézbesítési véltet, majd hivatalos szárazsággal kihirdeti a bíróság határozatát:

A bíróság gróf Lónyay Elemért nem marasztalhatja, mert nem volt szabályszerűen idézve. A kézbesítő jelentése szerint gróf Lónyay Elemér lakóhelye teljesen ismeretlen.

De már erre elmosolyodtak a perrendtartás paragrafusában megcsontosodott jogászok is. A hivatalos igazság szerint gróf Lónyay ismeretlen tartózkodásu, mikor a miramarei násszal s a nászutatók minden lépésével hasábszámra foglalkoznak a hírlapok. A történeti igazság kedvéért megjegyezzük, hogy Müller & Weisz budapesti cég perelte néhány száz korona értékű gép vételárára gróf Lónyay Elemért és fivérét Gábort; időközben az alperesek kifizették a tőkét és a felperesi ügyvéd ma a költségeit kereste rajta. De már ezzel várnia kell, míg a gróf ur újból visszatér ismert tartózkodási helyére.

* **A magyar korona Bihar megyében.** Tegnap ily című cikkünkben, mely érdekes történelmi tartalmánál fogva, méltó föltűnést keltett mindenütt, néhány hiba csúszott be. Az egyik az, hogy Kossuth Lajos menekülésekor, nem augusztus 15, hanem augusztus 11-én távozott el *Avadról*, a másik, hogy Szemere Bertalan nem volt hadügyminiszter, hanem a Kossuth Lajos kormányzósága alatt kormányelnök és belügyminiszter.

* **Agyonlőtt vadászó.** Elkeseredett harcot vívott e hó 26-án *Csipán* Sándor kákicsi lakos és néhány társa a gróf *Draskovitz* Iván erdővédjeivel a szilasi vadaskertben, melynek utójára is *Csipán* Sándor esett áldozatul. *Csipán* Sándor és néhány legénytársa alig, hogy kilépett a suhancz korból, bandát alakítottak s vakmerő módon garázdálkodtak a gróf szilasi vadaskertjében. Többször volt már a banda és az uradalmi erdővédek között heves összekocczanás, melynek rendszeren mindkét részről véres kimenetele volt. A múlt hónapban egy ilyen összekocczanás alkalmával *Csipán* Sándor meglötte az egyik erdővédet, oly szerencsétlenül, hogy nevezettnek hosszabb ideig kellett nyomni az ágyat. A többi erdővédek ezután nemsokára kilesték *Csipánt* és

megköltözve átadták a csendőrségnek. *Csipán* a vizsgálati fogságból csak pár nap előtt tért haza. Megérkezése után első dolga volt a szétugrasztott bandáját összeállítani s ezzel e hó 26-án betörték a *Draskovich* gróf vadaskertjébe. Az erdővédek miután látták, hogy a vadászok többen vannak, szintén összeszedték magukat s megtámadták a vadászokat, a kik a fák mögé rejtőzködve, heves tüzelést kezdtek az erdővédek ellen. Már jó ideig tartott ez a heves tüzelés és mindkét részről történtek már könnyebb sérülések, a mikor *Csipán* szembe került halálos ellenségével *Domány Mihály* erdővéddel, akit azelőtt kéthónappal meglőtt. A két ellenfél, a mint szembe találta egymást, mind a kettő egyszerre célezte. *Domány* puska azonban előbb elsült és *Csipán* homlokán találva hanyatt vágódott. A többi vadász ekkor menekülni akart, de az erdővédek bekerítették őket s hosszas, heves küzdelem után az egész bandát megköltözve kísérték a bírósághoz.

* **Negyven hektó hamis bor, két hónapi fegyház.** *Costa* Pál szegedi talián nem csinált egyebet, csak vízzel hígította a *vinó italiánót*. A szegedi kihágási bíró ennek követbeztében két havi tömlőzre ítélte a megtévedt taljánt, ezenkívül *négy havi börtönre* változtatható 6000 korona pénzbírságra és 818 korona költségre. Így kellene minálunk is büntetni a borpancsolókat. Mily szelid ahhoz képest a *Bürger* (Mártont ért büntetés. Ez az ur *Krakó* hegyalján él milliót szerzett azzal, hogy éveken át a Maros vizéből szüretelt. És csak egy napi fogságot kapott! Számos borpancsolónk minden lelki furdalás nélkül szabadon üzi mesterségét ma is, mert jól tudja, hogy ha megbüntetik is, büntetése nagyon enyhe lesz.

* **Gyilkos szerelmes.** *Flekov* Milos futaki lakos — örült módon beleszeretett *Veszelinov* Pirokába, a kinek kezét meg is kérte. *Piroka* azonban hallani sem akart *Milosról*, s e miatt ki is kosarazták a legényt, s nemsokára másnak nyújtotta kezét. Ez roppant elkeserítette *Pleskovot* és bosszút esküdött. Az volt a terve, hogy a leányt agyonlővi akkor, a mikor az esküvőjéről megy hazafelé. E hó 26-án volt *Veszelinov* Piroka esküvője *Radiszavlyev* Gáborral. Templomból ment hazafelé a nászmenet, a a mikor *Pleskov* Milos lesbe állott az utcán és várta áldozatait. Nemsokáig tartott a templomi szertartás, kocsira ült a násznép és jó hangulatban mentek a lakodalmos házhoz. Egyenkint robogtak a kocsik *Pleskov* Milos háza előtt. Végre oda ért eléje az a kocsis is, melyen a szép menyasszony, a vőlegény és egy koszoruleány ült. A kikosarozott szerelmes erre a kocsira várt, a mikor ez közelébe jutott, revolvert emelt a kocsiban ülőkre és négy lövést tett egymásután rájuk. A lövések egyike, — mely valamenyi a menyasszonynak volt szánva, — a kocsiban volt *Radiszavlyev* Angelát érte, a ki még azon éjjel bele is halt sebeibe. A merénylő még több lövést akart tenni, de az utcán lévő népek megrohanták és kicsavarták a revolvert kezéből, és megköltözve átadták a csendőrségnek. A csendőrség a gyilkos merénylőt átadta az ujvidéki kir. ügyészének.

Öngyilkosság társaságban.

Több mint egy negyedéve városunkban öngyilkosság nem fordult elő, míg tegnap éjszaka egyszerre két egészen fiatal ember próbálta eldobni magától az életet. Ebben az esetben az az érdekes, hogy a két öngyilkos egy szobában követte el tettét. Mind a kettőjüknek szerelmük adta kezébe a fegyvert.

Kedden délelőtt egy elegánsan öltözött fiatal ember az egyik helybeli előkelő szállodában szobát bérelt.

A fiatal ember beírta a nevét a vendégkönyvbe, azt írta neve után, hogy földbirtokos, aztán bevonult a szobába és estig nem is mozdult onnan. Napközben a pinczér több ízben megfordult a vendégnél, aki azt mondta a pinczérnek, hogy az édes anyját várja, aki éjjel fog megérkezni.

Éjfél tájban csakugyan vendége jött a szobabérlőnek, de az nem az édesanyja volt, hanem egy barátja.

A két fiatal ember vacsorát és bort hozott magának, egy bérkocsist pedig egy levéllel elküldtek egy *Mogyorósi Irén* nevű leányhoz, aki a levél következtében barátnőjével, *Tolovics Karolinnal* csakhamar meg is jelent a vendéglőben.

A két leány alig néhány perczig volt a szobában aztán jajveszékelve rohantak ki a folyosóra folytonosan kiabálva:

— Segítség! Segítség! öngyilkos lesz mind a kettő!

Alig ért ki a két leány a folyosóra, hallatszott, hogy a szoba ajtaját bezárják aztán pár pillanatnyi idő múlva majdnem ugyanabban az időben két lövés dördült el.

A szállodából azonnal telefonoztak a rendőrségre, honnan rövid idő alatt megérkezett *Veres György* rendőrtizedes és *Dienes István* rendőr, majd valamivel később *Horváth Géza* rendőrbiztos, akik az ajtót a másodkulccsal kinyitva behatoltak a szobába.

A szobában lévő ágyon feküdt az egyik, a kanapén a másik. Mind a kettő revolvert szorongatott kezében és mind a kettőnek a fejéből patakzott a vér.

A rendőrök előhívták a közelben lakó dr. *Mayer László* városi tiszti orvost, a ki a megsebesült két ember sebeit bekötözte és beszálította a kórházba.

A rendőrség még az éjszaka folyamán kihallgatta a vendéglő személyzetét és a két leányt. Ezek vallomásából kiderült, hogy az egyik öngyilkos *Lénárd Ferencz* kávészegény, a másik *Botos József* cseléd, mind a ketten *Müller Salamon* czukrásznál voltak alkalmazásban.

Az öngyilkosok állapotáról dr. *Mayer László* a következő véleményt adta:

Folyó hó 29-én reggel 4 órakor az öngyilkosságot elkövetett *Lénárd Ferencz* és *Botos Józsefet* megvizsgáltam, előbbi a jobb halánték alsó szélén lőtte meg magát 6 mm. revolverrel. A golyó a csontban megakadt. Állapota nem veszélyes. Esméleltenül volt s a hozzá intézett kérdésekre értelmesen válaszolt. A lövés seb egész közelről okoztatott, az öngyilkosság kétségtelen.

Botos Józsefen hasonló a lövés seb. Az ő állapota azonban súlyosabb, eszméletlen állapotban volt, folyton hány (részeg volt.)

Mindkettő sebeit bekötöttem s a sebesülteket a kórházba szállítottam.

Dr. Mayer.

Az öngyilkosok mindegyike egy-egy levelet hagyott hátra, a melyekben elmondják öngyilkosságuk okát. Mind a ketten nagy szerelmüket mondják az öngyilkosságuk okának.

Lénárd a leánynak irt hosszab levelet, a melyben azt írja, hogy őt is megakartá ölni, de erre nem vitte rá a lelke. *Botos* pedig az újságok szerkesztőinek irt.

A rendőrség az iratokat áttette a ügyészséghez, az ügyészség azonban az eljárást még tegnap beszüntette.

Botos állapota az orvosok véleménye szerint reménytelen.

IRODALOM.

A Szent István Társulat ünnepe.

Budapest, márcz. 29.

A Szent István Társulatnak, a Szentkirályi-utczában épült új palotája homlokzatán nemzeti színű lobogó hirdette ma, hogy a Társu-

latnak ünnepe van. Ma avatta fel a modern épületet *Vaszary* Kolos biboros hercegprimás s ma vonult be abba hivatalosan a Szent István Társulat.

Az ünnepet hálaadó istentisztelet előzte meg a Jézus szt. szíve templomában. A misét, a melyen nagyszámban jelentek meg a Szent István Társulat tagjai, dr. *Zubriczky* Aladár tartotta.

A mise végeztével a közönség a Szent Királyi-utczai új háznak dísztermébe vonult, hogy részt vegyen a felavató ünnepen és a Társulat XLVI. rendes nagygyűlésén. Pont 10 órakor érkezett meg *Vaszary* Kolos hercegprimás, a kit az új ház délszaki növényekkel díszített előcsarnokában *Császka* György kalocsai érsek, gróf *Zichy* Nándor és gróf *Eszterházy* Miklós Móríc fogadtak. A hercegprimás egyházi ornátust öltött s aztán *Császka* György érsek által kísérve, lelkes éljenzés között lépett a díszterembe.

A hercegprimás beszentelte a termet, megáldotta a jelenlevőket s aztán gyönyörű beszéddel nyitotta meg a dísznagygyűlést: A beszédett lapunk bevezető részében adjuk egész terjedelmében.

A hercegprimás beszéde után gróf *Zichy* Nándor világi elnök megköszönte a hercegprimásnak azt a magasztos beszédet, a melyben a jövőre az új irányt jelöli meg.

Ezután kezdetét vette a közgyűlés rendes tárgysorozata.

Dr. *Kisfaludy* Béla alelnök felolvasta a társulat évi jelentését, a mely után az igazgatói és a titkári hivatal jelentése következett. Bemutatták még az 1900. évre előirányzott költségvetést s kiegészítették a választmányt.

Az ünnepen ott láttuk *Császka* György kalocsai érseken kívül báró *Hornig* és *Hettyei* püspököket, *Bogisich* czimzetes püspököt, gróf *Apponyi* Lajos főudvarmestert, gróf *Szapáry* Istvánt, gróf *Széchenyi* Pált, gróf *Zichy* Aladárt, báró *Barkóczy* Sándort, gróf *Zichy* János, *Frey* Ferencz és *Major* Ferencz országgyűlési képviselőket, dr. *Haydin* Károlyt, dr. *Balogh* Sándor és *Margalits* Ede egyetemi tanárt. Ezenkívül számos egyházi és világi notabilitást.

EGYESÜLETEK.

A katolikus írók és hírlapírók gyűlése.

Budapest, márcz. 28.

Az Országos Pázmány-Egyesület, a katolikus írók és hírlapírók köre országos értekezletre hívta fel a katolikus írókat és hírlapírókat a mai napra. Az értekezlet kifejezett hangjának nemes szavakban adott legjobban kifejezést *Margalits* Ede dr. egyetemi tanár, az egyesület új elnöke, a ki tisztán a katolicizmus és a hazaszeretet ideáljainak megvalósítását tartja az egyesület főfeladatának.

Az Országos Pázmány-Egyesület tagjai reggel 10 órakor csendes misét hallgattak a papnevelő-intézet kápolnájában. A misét *Császka* György kalocsai érsek mondta szép segédlettel, áldást mondott az egyesületre. Mise után az egyesület a papnevelő intézet dísztermében rendkívüli ülést tartott, melyet *Kiss* János dr. egyesületi alelnök nyitott meg, kiemelve az egyesülés szükséges voltát s a nagy szellemi tökélet képviselő katolikus írók tömörülésének fontosságát. Hálas köszönettel emlékszik meg *Vaszary* Kolos hercegprimás amaz ígértéről, hogy az egyesületet készséggel hajlandó erkölcsi és anyagi támogatásban részesíteni, a püspöki karról, a melynek tagjai valamennyien az alapító tagok sorába léptek, a pártoló ta-

gokról, s végül a sajtóról, a mely örömet vesz tudomást s karolja föl az egyesület tevékenységét.

A rendkívüli közgyűlésnek egyik főtárgya az elnöki állás betöltése volt. A közgyűlés összessége erre az állásra közfelkiáltással dr. *Margalits* Ede egyetemi tanárt választotta meg, a ki éljenzés között mindjárt el is foglalja az elnöki széket s rövid beszédben megköszönve a megiszteltetést, ígerte, hogy elnöki munkakörét szeretettel és odaadással fogja betölteni, majd köszönetet mondott az egyesület két alelnökének, dr. *Kiss* Jánosnak és *Csiklay* Lajosnak, a kik fél év óta az elnöki teendőket is nagy buzgósággal intézték.

Az alapszabályok módosított tervezetét — a közgyűlésnek második főtárgyát — a közgyűlés néhány rövid módosítással elfogadta.

Azután *Sziklay* János dr. főtitkár jelentette, hogy az egyesület által katolikus szellemű elbeszélésre kitűzött pályázatra 38 munka érkezett. A bíráló-bizottság a díjat egyhangulag a *Hazatérés* című elbeszélésnek javasolja kiadni, mihez a közgyűlés hozzájárulván, az elnök felbontotta a jelígs levelet. A jutalmazott elbeszélés szerzője dr. *Rovát* Imre szabadkai főgimn tanár.

Az indítványok során *Bónicz* Ferencz megemlékezve arról a felolvasásról, a melyet *Apponyi* Albert gróf a minap tartott a világbékéről, indítványozta, hogy a felolvasás után rögtön megalakult békeválasztmányban a Pázmány-egyesület is képviseltesse magát. A közgyűlés az indítványt elfogadta s a békeválasztmányba *Margalits* dr. elnököt, *Kiss* János dr. alelnököt és *Hortványi* József drt küldte ki. A közgyűlés ezzel véget ért.

Az Egyesület által hirdetett országos kongresszust délután 3 órakor nyitotta meg *Margalits* Ede elnök.

Az első felolvasó *Kiss* János volt, a ki a kath. írók és hírlapírók tömörüléséről értekezett.

A közgyűlés üdvözlő sürgönyököt küldött *XIII. Leo* pápa 6 Szentségéhez, a király 6 Felségéhez, *József Agost* főherceghez, *Vaszary* Kolos hercegprimáshoz, a püspöki kar minden egyes tagjához és dr. *Wlassics* Gyula kultuszminiszterhez.

A pápa 6 Szentségéhez küldött sürgöny latin szövege a következő:

Eminentissimo Domino Mariano Cardinali
Rampolla di Tindaro.

Roma. In Vaticano.

Scriptorum, redactorum et publicistarum catholicorum Hungariae congressus regnicolaris, per «Consociationem regnicolarem de Petro Pázmány condam cardinali Hungariae primata nuncupatam» convocatus de genu salutis Sanctissimum Dominum nostrum Leonem Pontificem, catholicorum scriptorum, redactorum et publicistarum magistrum et exhortatorem talentissimum promittensque eidem et sedi apostolicae inconcussam fidelitatem, benedictionem magni Pontificis humillime implorat.

Dr. Edmundus Margalits,

professor penes universitatem
Budapestinensem.
congressus praeses.

Auer István, a katolikus sajtó jelentőségéről és felkarolásáról szolt és azt javasolta, hogy az országos értekezlet tagjai kötelességüknek tartásuk ezentul csak tisztességes, vallásos és erkölcsöt és a kath. vallás tanítását és intézményeit nem sértő könyveket, lapokat s folyóiratokat anyagi és erkölcsi támogatásban részesíteni.

A katolikus szépirodalomról dr. *Sziklay* János értekezett.

Kirschanek Ödön indítványára kimondta a kongresszus, hogy a kath. sajtó fellendítése céljából: a lelkészkedő papságnak a kath. sajtó terjesztésére irányuló mozgalomba való bevonását szükségesnek tartja.

Sziklay Lajos a katolikus művek terjesztésének fontosságáról értekezett.

Dr. *Notter* Antal vidéki katolikus lapmunkatársak és tudósítók alkalmazását tartja szükségesnek.

A kongresszus valamennyi javaslatot egyhangulag elfogadta.

A napirend letárgyalása után az elnök újból megköszönte a megnyilatkozott nagy érdeklődést s a kongresszust éljenzés közben bekezesztette.

Igazságszolgáltatás.

Kik lesznek áprilisben esküdtek?

A törvényszéken tegnap sorsolták ki az áprilisi esküdteket.

A sorsoláson *Nagy* József törvényszéki elnök, *Millye* Gyula táblai bíró, *Fassie* Sándor törvényszéki bíró, *Vámosy* Mihály kir. ügyész és *Karakas* Albert törvényszéki jegyző volt jelen.

A szokásos formások között kisorsoltak harmincz rendes és tíz pótesküdtet.

A mostani sorsolás is kedvezett a jogász embereknek, egyetlen egy sem került ki az urnából, így az áprilisi esküdtszék legnagyobb része a polgári osztályból került ki.

Áprilisben előreláthatólag lesz kilencz-tíz esküdtszéki tárgyalás, több igen érdekes, úgy, hogy az áprilisi esküdteknek sok dolguk lesz.

A sorsolás eredménye különben a következő:

Rendes esküdtek:

Bányai József sütőmester, Nagyvárad. Zakár István kereskedő, Sarkad. Keztyüs Lajos földműves, Sarkad. Kozák József földműves, Ártánd. Varga Károly eszmadia, Nagyvárad. Szabó József földműves, Bihar. Zsugovits István szürszabó, B.-Ujfalu. Kiss Sándor földműves, Csökmő. Koti Mihály földműves, Komádi. Weimann Béla mérnök, Nagyvárad. Soos Bilint földműves, Komádi. Pálfi Bálint földműves, Komádi. Nagy Elek kovács, Nagyvárad. Varga András kőműves, Nagyvárad. Székely István földműves, Sarkad. Kenéz Mihály kovács, Mező-Keresztes. Szőke János lakatos, Nagyvárad. Decsei Károly ác, Nagyvárad. Kohn Lajos hentes, Nagyvárad. Bereczky Imre gubásmester, Nagyvárad. Bereczik Ignác cipész, Nagyvárad. Bondár Ferencz földműves, Nagy-Szalonta. Papp Lajos kalapos, Élesd. Zach János hidbérő, Nagyvárad. Farkas Izidor kereskedő, Nagyvárad. Tóth Benedek lakatos, Nagyvárad. Körfly Károly gazdatiszt, Nagyvárad. Breier Farkas szállító, Nagyvárad. Báró Choppon Samu vívő-tanár, Nagyvárad. Holvéd Rudolf földbirtokos, Less.

Pótesküdték:

Zsirikai Károly szijgyártó, Marosi Károly rostás iparos, Szabó Sándor gazdálkodó, Sebő Izsó cipő kereskedő, Barta József kőműves, Reizmann Mór bankigazgató, Bányai Béla kereskedő, ifj. Popper József kereskedő, Popper Jakab kereskedő, Oláh Ferencz mészáros.

SZINHÁZ.

Ámon Margit a Népszínházban. Ámon Margit, Nagy-Várad szülötte s a színházi közönség dédelgetett kedvence a vidéki színházak kedvelt szubrettje, tegnap jelent meg először a Népszínház színpadán, hol az »Eleven ördög« színpadi próbáján résztvevett s szombaton tartja első felléptét. A színpadon egy budai partnerével találkozott, Kovács Mihálylyal, aki azelőtt Krecsányinak volt sokat érő komikusa és egy nyári kritikusaival.

— A szegedi bucsu szép volt! — kezdték mondogatni.

— A közönségtől szépen bucsuztam — felelt Ámon Margit — hanem Krecsányitól mondhatni haraggal váltam el, egy jó szóval se bucsuzott.

— Így volt velem is — toldta meg Kovács Mihály.

— Hát persze, hibázott, ha annyira megkedveltette magát, hogy haragudott, ha elment — tette hozzá a harmadik.

Aztán megkezdődött a próba a színháziak nagy érdeklődése között. Nehezebb az ilyen, mint a bemutató. A pályatársak pályatársnők fürkésző tekintete van az új tag minden mozdulatán, a legfinomabb hallás kémleli minden hangját. Ámon Margit igénytelennek és egyszerűnek látszik a kulisszák mögött.

— Szimpátiát kellett — mondják a színház tagjai közül többen s rögtön vannak, a kik korteskednek mellette.

A próbát Megyeri Dezső rendező vezette és jelen volt Porzolt Kálmán igazgató is. Nem szokásos a nyilvánosságnak beszámolni az ilyen próbákról, de hogy megemlékezzünk róla, azt ebben az egy esetben jogosultnak véljük azért, mert Ámon Margit első fellépését az ily fellépéseknél nagyobb esemény gyanánt hirdették már előzetesen, továbbá pedig azért, mert a közönség javarésze a művésznőt már a tavaly előtti nyárról a budai színpadon ismeri. Ámon Margit színpadi jó tulajdonait többször volt alkalmunk ismertetni. Ezuttal még konstatálhatjuk, hogy hangja megerősödött s játéka és beszéde sokkal természetesebb lett. Egy szóval az a véleményünk, hogy Ámon Margitnak nincs oka a — témára, mely különben az ily első fellépések obligát kísérője szokott lenni.

Az operetemben, mely premiére-számba megy, Z. Bárdi Gabi fogja a szabónét adni és Bojár Teruska a szerelmes leányt. Csatay Zsófi, Szirmai, Németh József és Kovács Mihály fogják a többi főszerepeket adni. A darabhoz ez alkalomra új díszletek is készültek, ezenkívül pedig Makai Emil néhány aktuális kuplét irt. Az operettet maga a szerző, Konti József, dirigálja.

REGÉNY-CSARNOK.

A négy ezredes leány.

Írta: Dr. Vucskics Györgyné, Szilárdffy Elvira

8.

Baán Miklós sűrűn járt ezredesekhez, hogyné a papa barátságos, a lányok kedvesek, Margitba meg szerelmes.

Egy délután Baán ott ült Margittal a salon sarkában. A lányoknak dolguk akadt, kimentek — biztosan a papa, elérkezettnek látta a napot, ki kommandérozta őket a szobából.

Mindaketten furcsán érezték magukat. Grätchen szórakozottan babrált egy kis porcelán vázával, Baán meg izgatottan pödörgette a bajuszát, mondani akart valamit, de a szó sehogysem fért ki a torkán.

Ez hát a férfias bátorság — gondola magában, — nem merem egy nőnek megmondani hogy . . . eh!

— Margit!

A leány kérdően nézet rá.

— Mondja édes Margit — szeretet maga engem?

Mélységes hallgatás a felelet.

— Akar-e feleségem lenni? kérdezte s a hangja komoly édes volt mint az orgona csodás bugása.

S Baán Miklós felállt.

A leány megfogta a karját.

— Ne menjen maradjon!

— Hát szeret?

— Igen . . . de az én előttem olyan hihetetlen . . .

— Miért? Hát mondja Margitkám, de őszintén — lesz a feleségem!

Gräty odahajtotta fejét a férfi vállára, és zokogott!

— Miért sir édes Margitkám!

— Hogyne! Olyan furcsa, mikor az embert megkérlek . . . Beszéljen a papával. Baán Miklós ép akkor csókolt meg Grätchen lángra borult arcát, mikor Glädy bedugta fejét az ajtón. A helyzet láttára, ijedten kapta vissza a fejét, s rohant a kertbe, bebújt egy bokorba, s ott jutott eszébe: De jó volna Grätchen helyében lenni.

Egy délután épen Grätchen nevenapja volt mentek a tisztek gratulálni, smegrőkönnyövelátnak Grätchen mellett egy elegáns czivil fiatal embert — milyen skandál — kit a boldog ezredes papa gy mutatott be:

— Baán Miklós, a lányom vőlegénye.

Forheim kadét lökte meg a vörös adjutánt:

— Da hast, wer simpft, der kauft!

Egy pár hónap mulva Grätchen már a »czivil« felesége volt, s állítólag nagyon boldog. Ha a tisztek néha kilovagolnak a szőke Grätchen assonyhoz az mindig szidja a katonát, és magasztalja a »czivil« különösen az ő aranyos kis urát.

Hohensé papa megelégedten dörgölgeti, kezeit, s vigan mondogatja magában. Egyet már férjhez adtam van még három . . . azoknak is akad . . . ja persze . . . a kitűnő nevelés . . . a trainirozás . . .

Miss Glädy ezalatt gyártotta fejecskéjében, a »stiekkik magazinjában« — mint a hogy ő maga mondja, a különféle csinyeket, s igyekezett azokat, aholcsak lehehetett actioba lépíteni.

Szegény Laczházy már nem is szól, ha valami agyafurt gonoszszággal traktálta őt miss Glädy — csak dörmögött szidta a nő alakba bujtatott ördögöket, kik csak arra valok, hogy a férfiak életét keserítsék.

Laczházy egy szép verőfényes napon, szoba-áristomot kapott. Meghallotta ezt miss Glädy, oda settenkedett az ablaka alá.

— Ne főhadnagyocska, hát busul? Mi? Szoba fogságra van ítélve? Ugy kell — s nevetett hozzá.

— Könnyű magának nevetni kisasszony mondta rá Laczházy érdes hangon! Megöl az unalom — nincs cigarettám se könyvem!

— Hallja Laczházy . . . hozok én magának könyvet — meg cigarettát is kap. Elég lesz 20 darab — majd lopok a papától. Azután hallja — ne haragudjon rám többé — mert bizony Isten, sohasem adok sammit. Mondja szereti maga a mogyorót? Azt is hozok. Ja igaz mi féle könyveket hozzak: Tolsztojt, Jokait, Hugh Conyvat Andre Theuriet-et? Vagy talán ujságot? Egy kitűnő tárcza van benne Sipulustól. Aha, tudom már, hozok magának egy kaposos vén bibliát, rá fér ám magára az imádság. Azzal elszaladt az ablak alól . . .

Bolondos egy kis lány — gondolta Laczházy — de azért jó szive van . . . meg nem is olyan kiálhatlan, mint a milyennek gondoltam.

(Vége köv.)

TAVIRATOK.

A radnai mandátum.

Arad, márcz. 29. (Saját tud. táv.) Radnán ma tartott meg a képviselőválasztás s mandátumot Vancsó Lajos nyerte el nagy szótöbbséggel.

A trónörökös házassága megczáfolva.

Budapest, márcz. 29. (Saj. tud. táv.) A félhivatalos Bud. Tud. illetékes helyről újból megczáfolta Ferencz Ferdinánd trónörökös házassági ügyét minden részleteivel együtt.

KÖZGAZDASÁG.

Az osztálysorsjáték mai huzásán kihúzták a 200.000 koronás főnyereményt.

200.000 koronát nyert: 5108. 10.000 koronát nyert: 23451. — 5000 koronát nyertek: 36576 79144 42705. — 2000 koronát nyertek: 3119 11576 12260 13247 15447 16934 18162 19286 20979 23965 30356 32033 34272 35485 37997 39852 42053 43610 43639 50978 56697 60316 60411 61767 92171 93351 85151 85208 68609 66230 95746 82888 99788 67445 87923 61767 — 1000 koronát nyertek: 10181 17445 59156 74479 82516 89446 80319 32538 40082 43014 46030 94791 38701 45202 29933 35955 49024 34434 44360 50490 15641 15461 48024 85666 71801 71492 45590 1668 67133 31993 69428 72801 4734 10871 58089 50432 6171 50116 82904 62764 17615 2041 22062 50352 37162 61056 95669 81460 11200 — 500 koronát nyertek: 25608 37211 93401 50870 17468 26628 11822 85862 27060 75828 64784 28318 28199 82356 42313 65883 86713 21435 38949 41103 76164 35091 44804 71531 43066 73727 1615 84726 85455 59570 25450 79600 1306 7574 3197 93570 71237 39487 77328 49400 2127 77997 59181 57082 92874 43468 13940 31447 49687 44239 6140 50096 597 17688 24535 45671 99739 64945 66272 96685 17443 36614 57915 81720 21053 56357.

Borárak és a bor értékesítése.

Jóllehet az utóbbi időben a műborgyártás és a behozatal csökkent, a szüret óta nem emelkedtek a borárak, sőt a borízlet terén pangás állott be. Az árcsökkenés azonban világszerte tapasztalható. Ennek oka az, hogy

Olasz- és Franciaországban igen nagy volt a múlt évi termés. A borárakról a következő áttekintést nyújthatjuk: Dunáninnen az új bor ára 28-60 korona, Dunántul 24-70, Erdélyben 20-70, homoki borok ára az alföldön 16-40 korona.

Darányi földmivelésügyi miniszter kezdeményezésére több pincze-szövetkezet alakult. Kecskeméten 200.000 korona tőkével borértékesítő szövetkezet most kéri a törvényszéknél cégjegyztetését, **Ujvidéken** pedig a főlzaporított készlet jobb értékesítésére az ottani birtulajdonosok, mint termelők szintén szövetkezetet létesítettek.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, március 29.

Az irányzat esendes.

Oszták hitel	—	—	—	—	—	377.50
Magyar hitel	—	—	—	—	—	375.75
Allamvasut	—	—	—	—	—	321.80
Rimamurányi	—	—	—	—	—	311.75
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—	233.50
Salgótarjáni	—	—	—	—	—	—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—	—

Határidők.

Budapest, március 29.

Buza októberre	—	—	—	—	—	7.71
Buza áprilisra	—	—	—	—	—	7.45
Új tengeri	—	—	—	—	—	5.42
Rozs okt.	—	—	—	—	—	6.54
Zab okt.	—	—	—	—	—	4.90
Káposzta, repeze, aug.	—	—	—	—	—	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsden 1900. március 29-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	—	97.20
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	—	98.40
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	—	101.—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	—	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	—	99.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	—	98.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	—	98.25
Horváth-lavón földterhermentési kötvény	—	—	—	—	—	94.—
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	—	164.25
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	—	—	141.75
Oszták járdék papirban	—	—	—	—	—	99.—
Oszták járdék ezüstben	—	—	—	—	—	98.75
Oszták járdék aranyban	—	—	—	—	—	98.25
Oszták korona járdék	—	—	—	—	—	99.20
Oszták államsorsjegyek	—	—	—	—	—	136.—
Oszták magyar bankrészevény	—	—	—	—	—	17.90
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	—	749.—
Oszták hitelintézet részvény	—	—	—	—	—	753.20
Párisi vista	—	—	—	—	—	96.35
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	—	—	—	19.28
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	—	118.55
London vista	—	—	—	—	—	242.95
20 márkás arany	—	—	—	—	—	28.69

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

A

Nagyvárad Takarékpénztár
tisztelettel jelenti ügyfeleinek és a nagyérdemű közönségnek, hogy üzleti helyiségeit az emeletre helyezte át.

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1899. évi október 1-től.

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Ajyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 00	Szeged ind.	3 40	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 00	Arad ind.	5 10	11 20	9 37
Ösi >	10 30	4 41	7 16	K.-M.-Vásárhely >	4 38	11 05	7 50	Gyula >	12 21	6 44	10 01	Kurtics >	5 39	11 52	10 07
Less >	10 48	5 01	7 52	Orosháza >	5 41	11 54	9 20	Békes-Csaba >	2 23	7 18	4 32	Kétegyháza >	6 14	12 31	10 50
Gyapju >	11 03	5 19	8 29	Csaba >	7 27	3 05	5 26	Kétegyháza >	2 54	7 45	5 03	Békes-Csaba >	6 47	2 33	4 45
Cséffa >	11 26	5 44	8 46	Gyula >	7 47	3 27	5 56	Kurtics >	3 28	8 21	5 38	Gyula >	7 27	3 05	5 26
Szalonta >	11 46	6 05	9 15	Sarkad >	7 57	3 39	6 10	Arad érk.	3 55	8 48	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31
Kétegyán >	11 57	6 17	9 31	Kétegyán >	8 23	4 10	6 47	Szombatság-Rogoz—Dobrest.				Dobrest—Szombatság-Rogoz.			
Sarkad >	12 21	6 44	10 01	Szalonta >	8 42	4 34	7 18	Szombatság-Rogoz ind.	7 55	6 08	Dobrest ind.	6 36	4 22		
Gyula >	2 10	7 41	4 44	Cséffa >	9 04	5 00	7 51	Nánhegyesel >	8 21	6 34	Nánhegyesel >	6 46	4 32		
Csaba >	3 10	9 10	5 50	Gyapju >	9 21	5 19	8 16	Dobrest érk.	8 37	6 84	Szombatság-Rogoz érk.	7 10	4 56		
Orosháza >	4 00	10 02	7 00	Less >	9 32	5 30	8 31								
H.-M.-Vásárhely >	4 35	10 55	7 55	Nagyvárad érk.											
Szeged >															

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.				Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.				Püspök-Ladány—Debreczen—Ermihályfalva.					
	Gy. v.	Gy. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	T. v.
Bolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	Budapest ind.	9 15	1 55	5 45	P.-Ladány ind.	5 25	1 24	4 06	2 29	6 05
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	Nagykátá >	10 20	3 00	7 54	Debreczen >	6 46	3 —	5 22	3 56	8 20
Ksucsá >	12 52	7 09	9 19	Szolnok >	11 19	3 56	9 27	Ermihályfalva érk.	7 29	4 01	5 35	4 58	9 47
Cucsá >	—	—	9 33	P.-Ladány >	12 55	5 28	11 53	Ermihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	Báránd >	—	—	12 07						
Rév >	1 34	7 47	10 08	Sáp >	1 17	7 48	12 24						
Élesd >	1 48	7 59	10 25	B.-Ujfalu >	1 33	6 03	12 46	Ermihályfalva ind.	6 36	11 09	5 27	9 14	8 15
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	M.-Peterd >	—	—	1 00	Debreczen >	3 37	12 36	8 15	10 27	8 34
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	M.-Keresztes >	—	—	1 14	P.-Ladány érk.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 00
Várad-Velenceze >	2 25	8 32	11 10	Bors >	—	—	1 28	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta					
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	Püspöki >	—	—	1 36						
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	Nagyvárad érk.	2 11	6 39	1 48						
Püspöki >	—	8 51	11 42	Nagyvárad ind.	2 18	6 46	2 06						
Bors >	—	—	11 50	V.-Velenzeze >	2 24	—	2 30	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta- Vértés ind.	5 25	1 05
Mező-keresztes >	—	—	12 03	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	Sáránd >	9 28	5 06	Vértés ind.	—	—
Mező-Peterd >	—	—	12 15	M.-Telegd >	2 50	7 15	3 03	H.-Bagos >	9 41	5 17	M.-Pályi >	5 47	1 30
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	Elesd >	3 04	7 28	3 21	H.-Pályi >	10 05	5 41	H.-Pályi >	6 03	1 48
Sáp >	—	9 38	12 47	Rév >	3 26	7 50	3 45	M.-Pályi >	10 20	5 55	H.-Bagos >	6 18	1 05
Báránd >	—	—	1 01	Brátka >	—	—	4 06	N.-Léta- Vértés érk.	10 43	6 15	Sáránd >	6 40	1 29
P.-Ladány >	4 03	10 06	1 34	Bucsá >	—	—	4 27	Sáránd érk.	9 38	5 16	Debreczen é.	7 18	3 13
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	Csucsá >	4 16	8 37	4 53	Sáránd—Derecske, Derecske—Sáránd.					
Nagy-Kátá >	6 34	12 41	4 45	B.-Hunyad >	4 52	9 08	5 32	Sáránd ind.	9 57	5 35	Derecske ind.	6 00	1 40
Budapest érk.	7 50	01 50	6 20	Kolozsvár érk.	5 55	10 08	6 59	Derecske érk.	9 57	5 35	Sáránd érk.	6 20	2 70

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik.
A *-gal jelzette feklételes megálló helyek.